

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 10.I 1963.

Vijeće: dr Vladimir Borić, dr Ernest Vajić, dr Marko Plemić

Prijevoz kamionom - Osiguranje tereta - Vozar odgovara za štetu na teretu prouzrokovanu stanjem kamiona bez obzira na krivnju - Vozar je kriv ako upotrebljava kamion za koji se može pretpostavljati da ima konstrukcionu manu - Takva pretpostavka postoji ako su se drugi kamioni iste marke, nabavljeni u isto vrijeme, počeli kvariti - Vozar odgovara osiguratelju za njegov regresni zahtjev prema načelima ugovora o prijevozu, a ne samo u slučajevima krivnje

Opravdano smatra pobijana presuda da tuženik kao vozar odgovara za svaku štetu nastalu na robi za vrijeme prijevoza, bez obzira na krivnju, a može se osloboditi odgovornosti samo ako dokaže da je štetu prouzrokovala viša sila ili kakvoća same robe, ili manjci njene ambalaže, koji se izvana ne mogu opaziti.

Ovo nesumnjivo slijedi iz pravnog pravila čl.398 biv. trg. Zakona, koji se s obzirom na propis čl.4 Zakona o nevažnosti pravnih propisa itd. mogu primijeniti i na nazočni slučaj.

Ovo tim više što prema propisima Zakona o prevozu željeznicom /Sl.list br.46/57/ i željeznica kao vozar odgovara za štetu na robi koju prevozi po istima tim principima.

Nesporno je da je do konkretne štete došlo zbog neispravnosti tuženikovog kamiona, koji se je uslijed prekida struje u njegovoj električnoj instalaciji zapalio.

Prema navodima tuženoga radi se o konstrukcionoj grešci njegovog kamiona, jer je i kod drugih kamiona te marke već nekoliko puta došlo do takovih nezgoda, pa se posumnjalo na sabotazu i o tome se vodio postupak kod SUP-a.

Budući da je prema tome do predmetne nezgode i štete došlo uslijed svojstava, odnosno nedostataka vlastitog tuženikovog vozila, koje je upotrijebio u spomenutom prijevozu, a ne djelovanjem nekog drugog vanjskog uzroka, koji bi predstavljao višu silu u smislu pravnog pravila čl.398 biv. trg. Zakona, valja smatrati da je tuženik - bez obzira na krivnju - odgovoran za nastalu štetu na robi tužiteljevog osigurenika.

Iz ovog razloga neodlučno je utvrđenje tuženikove krivnje za konkretni slučaj radi ocjene pitanja tuženikove odgovornosti za naknadu nastale štete.

Medjutim, ako je prije spomenutog slučaja tuženi znao ili moreo znati da je na vozilima te iste marke već nekoliko puta došlo iz istih razloga do sličnih nezgoda - što bi se eventualno moglo zaključiti iz izjava samog tuženoga - onda bi se moralo smatrati grubim nemarom /dakle krivnjom/ tuženoga što je takovo vozilo prije uklanjanja njegove defektnosti upotrijebio u spomenutom prijevozu. U tome slučaju tuženi bi odgovarao zbog skrivljenog propusta izravno tužiteljevom osiguraniku za nastalu štetu, a tužitelju - prema vlastitom u žalbi iznesenom stajalištu - svakako s naslova regresa.

Neopravdano smatra tuženi da bi on tužitelju s naslova regresa odgovarao po drugim principima, nego tužiteljevom osiguraniku kao oštećenom osobi.

Ovo s razloga što tužitelj prema pravnom pravilu čl. 483 biv. trg. Zakona, koji se s obzirom na propis čl.4 Zakona o nevažnosti pravnih propisa itd. mogu primijeniti na spomenuti slučaj, isplatom osigurnine do visine isplaćenog iznosa i u razmjeru preuzetog rizika stupa u sva prava, koja oštećeniku /osiguraniku/ obzirom na oštetiitelja pripadaju.

Radi se dakle o zakonskoj tužiteljevoj subrogaciji u sva prava oštećenog osiguranika od oštetiitelja.

Takav princip zakonske subrogacije prihvaćen je u zakonodavstvima i judikaturi gotovo svih evropskih i vanevropskih država, pa i u čl.395 Gradjanskog zakonika RSFSR-a.

Prihvaćen je u cijelosti i u našem zakonodavstvu u Uredbi o obaveznom osiguranju putnika na željeznicama protiv nesretnog slučaja /Sl.list br.90/47/, u Uredbi o obaveznom osiguranju putnika u javnom autosaobraćaju /Sl.list br.25/48/ i u Uredbi o obaveznom osiguranju putnika na pomorskim brodovima /Sl.list br.66/47/.

Protivno stajalište da oštetiitelj s naslova regresa odgovara osiguratelju po drugim principima nego oštećenom, bilo bi, po mišljenju ovog žalbenog suda, nelogično, nepravično i štetno za javni poredak.

Ako se, naime, osiguratelju ne bi priznalo pravo subrogacije u sva osiguranikova prava i time pravo regresa od oštetiitelja, ugovor o osiguranju između oštećenog i osiguratelja predstavljao bi ugovor u korist trećega, tj. u korist oštetiitelja, jer bi od njega uzrokovanu štetu morao naknadjivati osiguratelj oštećenom osiguraniku, a oštetiitelj bi bio oslobođen od naknade štete, za koju upravo on po krivnji, ugovoru ili zakonu odgovara.

To bi moglo u praksi imati kao posljedicu nesavjesno postupanje ili nenar oštetiitelja u svim slučajevima kada bi se radilo o osiguranom oštećeniku.

Uostalom, u konkretnom slučaju nisu postojale nikakove zapreke da i tuženi kao prijevoznik osigura robu koju prevozi, pa bi se oslobodio rizika da naknadjuje nastalu štetu bilo vlasniku oštećene robe direktno, bilo s naslova regresa njegovom osiguratelju.

Iz svih navedenih razloga valjalo je tuženikovu žalbu kao neosnovanu odbiti, a pobijanu prvostepenu presudu potvrditi.

V.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 11.V 1963.

Vijeće: Ratko Zlodre, Gabro Bedovinac, dr Branko Jakaša

Osiguranje automobila - Osiguranik koji zajedno s osigurateljem zapisnički ustanovi razlog oštećenja osigurane stvari, može naknadno pobijati tako utvrđeno činjenično stanje

Stranke su sklopile ugovor o osiguranju automobila. Nakon što je na automobilu nastao kvar, one su zapisnički utvrdile da je uzrok kvaru zamorenost materijala, a taj rizik osiguratelj na sebe nije preuzeo. Osiguranik naknadno tvrdi da je ustanovljeno da zamornost materijala nije bio uzrok oštećenju, pa tuži osiguratelja za naknadu štete. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu.

Protiv prvostepene presude podnio je tuženik žalbu, u kojoj je predložio da žalbeni sud preinači pobijanu presudu i tužitelja odbije s tužbenim zahtjevom.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

Tužitelj u svojoj žalbi ostaje kod svoga prijašnjeg stajališta, da do štete na automobilu nije došlo zbog konstrukcione greške, nego zbog zamora materijala, a da taj slučaj prema čl.4 Pravila tuženik ne osigurava.

Ovo tuženikovo stajalište nije opravdano, jer je prvostepeni sud baš radi utvrdjenja te sporne činjenice proveo dokaz stručnim vještačenjem.

Kako je stručni vještak isključio da je do loma rukavca došlo zbog zamora materijala, te da je do loma moglo doći samo